

КАФЕДРА БАНДУРИ

Методика викладання фахових дисциплін у закладах вищої освіти

Освітній ступінь	«Магістр»	Курс	1
		Семестр	1, 2
Спеціальність	В5 «Музичне мистецтво»		
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво» Бандура		
Статус	Обов'язкова	ECTS	3
		Годин	90
		Лекції	30
		Семінари	30
		Самостійна робота	30
Форма контролю	Залік, Іспит		

Інформація про викладача

ПІБ	Панасюк Іван Васильович. , кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри бандури Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського Задорожна Віта-Вікторія Миколаївна , докторка мистецтва, старша викладачка кафедри бандури Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського
e-mail	ivanpanasiuk17@gmail.com

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальний курс «Методика викладання фахових дисциплін у закладах вищої освіти» є важливою складовою фахової підготовки здобувачів-виконавців, які по закінченню освітнього ступеня «Магістр» отримують кваліфікації: викладач-інструменталіст, викладач мистецьких шкіл, викладач закладів вищої освіти. Відповідно, дисципліна передбачає засвоєння специфічних знань, умінь та навичок в об'ємі, який також необхідний для подальшої педагогічної діяльності молодих фахівців, викладачів дитячих закладів мистецтв.

Мета навчання:

- виховання музиканта, здатного глибоко відчувати і мислити, любити свою професію, мати внутрішню потребу нести культуру в маси, який досконало володіє своєю майстерністю
- випускник академії в залежності від творчих нахилів, рівня й характеру своєї обдарованості, уподобань повинен добре оволодіти навичками інтерпретації творів найрізноманітніших стилів і жанрів, читання нот з листа, транспонування, імпровізації, акомпанування, виконавського редагування репертуару, його аранжування, перекладення, транскрипції і творчої обробки музичного матеріалу (народних пісень, дум, оригінальних творів, написаних для інших інструментів)
- виховання громадянина, патріота рідної України, який має фундаментальні знання в своїй професії і широко обізнаний в проблематиці інших галузей знань, сучасної

політики, історії, культури, науки, літератури, мистецтва

- розвиток пізнавальних і фахових зацікавлень майбутніх виконавців-бандуристів, формування в них мотивації досамостійної виконавської діяльності.

Завдання:

- ознайомити з генезою та еволюцією інструментарію та виконавського стилю;
- проаналізувати результати впливу вдосконалення конструкцій та розширення виразальних можливостей бандури на виконавську техніку;
- виявити значення використання у репертуарі перекладень, транскрипцій та сучасних оригінальних композицій у становленні та розвитку виконавської майстерності бандуриста;
- простежити індивідуально-стильові аспекти виконавської майстерності провідних виконавців;
- дати студентам глибокі знання з історії та теорії формування виконавської майстерності бандуриста, загальної музично-виконавської методології і психологічних передумов музично-педагогічної та виконавської діяльності, проаналізованих в історичному контексті

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

- знати:

- засади професійності майстерності виконавства на бандурі;
- основні закономірності штрихових та артикуляційних засобів звукотворення;
- особливості використання засобів музичної виразності на різних етапах розвитку світової і національної музичної культури;
- сучасні досягнення в галузі бандурного виконавства, педагогіки та музичної творчості;
- виконавський репертуар та спеціальну літературу;
- основи загальнотеоретичних дисциплін, що дозволяють вирішувати творчі інтерпретаційні проблеми виконання.
- професійні поняттями та терміни, історичні факти та явища, спеціальні категорії та методи, що дозволяють повною мірою розкрити його інтелектуальний потенціал в контексті професійної діяльності, зокрема, у накресленні вичерпної картини, неупереджено-об'єктивної панорами генези та розвитку сучасного академічного бандурного виконавства, а також визначення і наукового обґрунтування системи ознак професійної школи академічного бандурного виконавства.

- вміти:

- розуміючи зміст, форму та стиль музичного твору – відтворювати його художню концепцію;
- володіти засобами виконавської виразності та технічною майстерністю;
- орієнтуватися в різноманітних музичних стилях і жанрах;
- вивчати кращі традиції виконавських шкіл;
- поєднувати виконавську майстерність з художнім осмисленням твору.
- донести студентам глибокі знання з теорії формування виконавської майстерності, загальної музично-виконавської методології і психологічних передумов музично-педагогічної та виконавської діяльності;
- розкрити методику роботи над музичним твором, підготовки учбового репертуару; розвитку музичних здібностей студента; показати принципи планування учбово-виховного процесу в класі з фаху і закріплення педагогічних навичок в процесі проведення педагогічної практики.

Програмні компетентності
Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії
- ЗК 9. Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК):

- СК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.
- СК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.
- СК 3. Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню / інтерпретації / аранжуванню та перекладу музики.
- СК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у виконавській / композиторській / педагогічній діяльності.
- СК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
- СК 6. Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.
- СК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.
- СК 8. Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного/навчального матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.

Програмні результати навчання

- ПРН 1. Володіти професійними навичками виконавської, творчої та педагогічної діяльності.
- ПРН 3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.
- ПРН 4. Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.
- ПРН 5. Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.
- ПРН 6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських та педагогічних інтерпретацій.
- ПРН 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
- ПРН 8. Здійснювати викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції з урахуванням потреб здобувача освіти, цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувача

ПЕРЕЛІК ТЕМ

- Тема № 1. Історико-теоретичний аналіз функціонування кобзи-бандури до ХХ ст.
- Тема № 2. Розвиток бандурного мистецтва І-ї половини ХХ століття
- Тема № 3. Київська школа професійно-академічного бандурного виконавства.

Тема № 4. Засоби музичної виразності. Концепція виконавської художньої техніки бандуриста.

Тема № 5. Специфіка виконавського слуху та музичного мислення бандуриста.

Тема № 6. Творчість С.В.Баштана як основа становлення та розвитку Київської школи академічного бандурного виконавства.

Тема № 7. Загальна психофізіологічна характеристика слухо-моторних дій виконавця.

Тема № 8. Специфіка вокально-інструментального жанру.

Тема № 9. Класифікація голосів, співацьке дихання.

Тема № 10. Культура почуттів музиканта-виконавця.

Тема № 11. Індивідуальний робочий план

Тема № 12. Основні передумови формування творчої самостійності виконавця.

Тема № 13. Домашня робота як фактор самовиховання.

Тема № 14. Методика визначення оцінки виконавського рівня.

ФОРМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Дисципліна «Методика викладання фахових дисциплін в закладах вищої освіти» для здобувачів освітнього ступеня «Магістр» факультету народних інструментів Академії складається з індивідуальних занять та частки годин для самостійної роботи та підготовки, а також включає контрольні заходи (модульні контрольні, екзамен).

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Нотний матеріал відповідного навчально-методичного змісту, музикознавча та методична література за фахом представлені у вільному доступі в бібліотеці та читальній залі Академії, інтернет-ресурси. Репетиційні приміщення в навчальних аудиторіях, концертних залах Академії надається для проведення занять, репетицій та концертних виступів відповідно розкладу. За умови дистанційного навчання під час карантину або форс мажорних обставин, всі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали студенти можуть знаходити на сайті бібліотеки Академії <http://lib.knmau.com.ua>.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Попередній контроль.

На перших етапах опрацювання програми, викладач виявляє рівень знань, умінь і навичок здобувачів.

2. Поточний контроль.

Викладач здійснює постійний контроль під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу, виявлення проблем та усунення недоліків.

3. Міжсеместровий та підсумковий контроль.

Екзамен/залік у період сесії оцінює кафедральна комісія, враховуючи професійний та творчий розвиток здобувачів дисципліни «Методика викладання фахових дисциплін у закладах вищої освіти» освітнього ступеню «Магістр».

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Модульні контрольні роботи	15
2.	Доповідь на семінарських заняттях	15
3.	Відвідування занять	5
4.	Самостійна робота (опанування рекомендованої літератури, вивчення педагогічного репертуару, виконання окремих творів навчального репертуару та їх аналіз)	15
5.	Залік/Екзамен	50
	Всього	100

Критерії оцінювання

90-100 балів «Відмінно»(А) Отримує студент, який засвоїв теоретичний матеріал та осмислив основні підходи до методичних питань з точки зору потреб виконавської та викладацької діяльності, досконало виконав усі завдання, передбачені планом курсу: опанував всі теми змістовних модулів, приймав активну участь у семінарських заняттях, вичерпна та розгорнута відповідь на екзамені з посилання на наукову літературу, нотні джерела, у тому числі й зарубіжні, аудіо та відеоматеріали. Яскраво виражене аналітичне мислення.

82–89 балів «Добре» (В) Отримує студент, який достатньо опанував теоретичний матеріал та ознайомився з основними підходами до методичних питань з точки зору потреб виконавської та викладацької діяльності, здатний самостійно виправляти помилки, виконав всі завдання курсу, має загальне уявлення про основні науково-літературні джерела.

74–81 бал «Добре» (С) Отримує студент, який засвоїв теоретичний матеріал та виконав навчальний план в цілому, але не вичерпно; допускає несуттєві неточності в формулюванні відповідей та демонструє певну неповноту теоретичних знань під час усного залікового опитування, недостатньо виражене аналітичне мислення.

64–73 бали «Задовільно» (D) Студент опанував навчальний матеріал частково, виконав окремі завдання курсу поверхово та неякісно, із помилками у розумінні основних понять дисципліни, виявляє труднощі у самостійному розумінні виконавської та викладацької діяльності, неточно відповідає на питання викладача, незнання науково-літературних джерел.

60–63 балів «Задовільно» (E) Студент опанував навчальний (теоретичний і практичний) матеріал в мінімальному обсязі, теми змістовних модулів опрацював вибірково, не виконав основні завдання модульної контрольної роботи, не здатен самостійно оцінити і характеризувати методичні питання, низький рівень загального опанування тем курсу.

35-59 балів «Незадовільно» (FX) Студент не опанував у цілому навчальний матеріал курсу, не орієнтується в його проблематиці, не виконав завдання курсу, нездатний самостійно виправляти помилки. Демонструє дуже низький рівень знань під час додаткових запитань викладача.

1-34 бали «Незадовільно» (F) Студент не виконав жодного з завдань курсу, не здатен сформулювати основні поняття дисципліни. Не спроможний відповісти на жодне з питань екзаменаційного білету, навіть з допомогою викладача.

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна може викладатися студентам з особливими освітніми потребами.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Передбачається участь здобувачів у міжнародних та всеукраїнських конкурсах, фестивалях, концертних програмах, благодійних музичних акціях, участь у майстер класах та стажування у літніх музичних школах/академіях; пасивна та активна участь у міжнародних, всеукраїнських та кафедральних конференціях, круглих столах; відвідування культурно-мистецьких заходів, театрів, мистецьких експозицій, виставок тощо.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Актуальні напрямки відродження та розвитку народно-інструментального мистецтва в Україні. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. – К., 1995.
2. Андрієвський В. Микола Лисенко – батько української музики 1842–1912–1962. Торонто: *Вільне слово*, 1962. 22 с.
3. Барсукова Н. С. Історія формування вітчизняного сольного виконавства на бандурі. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2010. № 22 (209). С. 56–60.
4. Баштан С. В. З історії жанру сольо-інструментального виконавства на бандурі. *Українське кобзарство в музичному світі: традиції і сучасність* : тези до всеукр. наук.-практ. конф. Київ, 1997. С. 3–4.
5. Баштан С. В. Історія кобзи-бандури та її сучасний розвиток. *Часопис НМАУ*. 2010. № 6. С. 57–60.
6. Баштан С. В. Методика роботи з ансамблем бандуристів. – К.: Муз. Україна, 1982.
7. Баштан С. Пам'яті видатного українського митця І.М. Скляра // Бандура. – 1998. – № 63-64. – С.30-35.
8. Баштан С., Івахненко Л. Бандуристе, орле сизий... – К.: Музична Україна, 1995. – 136 с.
9. Баштан С., Омельченко А. Школа гри на бандурі. Київ : Муз. Україна, 1989. 134 с.
10. Березуцька М. Обробки українських народних пісень у репертуарі ансамблю бандуристів «Чарівниці» Дніпропетровської академії музики ім. М.Глінки. *Культура і музика*. 2018. № 1. С. 153–157.
11. Білозуб Л. М. Народна пісня у творчості українських композиторів. *Наукові записки. Серія «Педагогічні науки»*. 2017. № 157. С. 47-50
12. Білоус В. Психологічні аспекти формування виконавської художньої майстерності. Автореферат дис... канд. мистецтв. – К., 2005. – 16 с.
13. Брояко Н. Теоретичні аспекти виконавської техніки бандуриста. Дисертація канд. мистецтв. – К., 1997. – 167 с.
14. Ваврик О. Кобзарські школи в Україні / О. Ваврик. – Тернопіль. – 2006. – 223 с.
15. Вольнюк О. Розвиток професійної освіти бандурного мистецтва. *Бандура*. 1997. №59-60. С. 26-30.
16. Герасименко О. Феномен Василя Герасименка у бандурному мистецтві сучасності. *Наукові записки Тернопільського національного університету ім. В. Гнатюка*. 2006. 1 (16). С. 69–75.
17. Горенко-Баранівська Л. І. Гетьмансько-старшинське середовище і культурно-музичне життя в Україні другої половини XVII–XVIII ст. : автореф. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03 «Музичне мистецтво» / Горенко- Баранівська Лариса Іванівна. – К., 2001. – 24 с.
18. Губ'як Д. Еволюція конструкторської думки у вдосконаленні бандури. *Наукові записки Тернопільського національного університету ім. В. Гнатюка*. 2006. 1 (16). С. 85-89
19. Гуменюк А. Українські народні музичні інструменти. – К., 1967.
20. Давидов М. А. Українське струнно-щипкове академічне мистецтво: функціонування, проблеми збереження та розвитку. *Академічне мистецтво*

- оркестрів народних інструментів і капел бандуристів спеціальних музичних вузів України : тези всеукр. наук.-теорет. конф. (02.12.2005 р.). Київ, 2005. С. 72–78.*
21. Давидов М. Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа). – К., 2005.
 22. Давидов М. Київська академічна школа народно-інструментального мистецтва. – К.: НМАУ ім. П.І.Чайковського, 1998. – 223 с.
 23. Давидов М. Проблеми розвитку академічного народно-інструментального мистецтва в Україні. – К., 1998.
 24. Давидов М. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста. – К.: Музична Україна, 1997. – 240 с.
 25. Давидов М. Фундатор кобзарського академізму ХХ століття. *Бандура*. 1995. №4. С. 10-15.
 26. Давидов М. Виконавське музикознавство : енциклопедичний довідник. Луцьк : ВАТ «Вол. обласна друк.», 2010. 400 с.
 27. Давидов М. А. Історія виконавства на народних інструментах. 2-ге вид. Луцьк, 2010. 590 с.
 28. Давидов М. А. Проблеми розвитку академічного народно-інструментального мистецтва в Україні. Київ : Вид-во ім. О. Теліги, 1998. 207 с.
 29. Данилець В. Композиторський та виконавський фольклоризм: термінологічний зміст поняття. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка*. 2018. № 1. С. 87–95.
 30. Дубас О. Бандурна освіта в Україні. Шляхи до професіоналізації (про класу бандури в Музично-драматичній школі Лисенка). *Бандура*. 1995. № 51-52. С. 23-27.
 31. Дубас О. Становлення та розвиток кобзарських шкіл в Україні (XVII ст.-1 пол. ХХ ст.). Автореферат дис...канд. мистецтв. – К., 2002. – 20 с.
 32. Дугчак В. Г. М. Лисенко та Г. Хоткевич на шляху академізації бандурного мистецтва. *Музична україністика: сучасний вимір. № 7: Постать Миколи Лисенка в європейському й національному історико-культурному контексті*. 2012. № 7. С. 129–138.
 33. Дугчак В. Г. Розвиток професійних засад бандурного мистецтва 1970– 1990 рр.: творчість і виконавство : автореф. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства : 17.00.03. Київ, 1996. – 24 с.
 34. Дугчак В. Основні тенденції в сучасному бандурному виконавстві України та української діаспори. *Актуальні проблеми народно-інструментального виконавства в Україні: історія і сучасність*. 2017. 36. наук. пр. С. 5–13.
 35. Дугчак В. Удосконалення бандури в контексті історичного розвитку кобзарства України та діаспори. *Студії мистецтвознавчі. Театр. Музика. Кіно*. 2004. Чис.4 (8). С. 64–72.
 36. Дугчак В. Українська бандура: минуле і майбутнє. *Музика*. 1993. № 4. С. 20–21.
 37. Ємець В. Кобза і кобзарі. Берлін : Укр. слово, 1923. 112 с.
 38. Жеплинський Б. Кобзарськими стежинами. Львів, 2002. 277 с.
 39. Зінків І. Бандурна творчість Гната Хоткевича : між традицією і модернізмом. *Інструментальне мистецтво у вищій школі : проблеми і перспективи професійної підготовки*. 2012. № 12. С. 337–342.
 40. Золочевський В. Ладо-гармонічні основи української радянської музики. Київ : Наук. думка, 1964. 163 с.

41. Іваницький А. І. Український музичний фольклор: підручник. Вінниця: Нова книга, 2004. 320 с.
42. Іванов П. Оркестр українських народних інструментів. – К., 1981.
43. Ігнатченко Г. Міжнародний конкурс виконавців Гната Хоткевича. *Музика*. 1998. № 5. С. 5–6.
44. Кабачок В., Юцевич Є. Школа гри на бандурі. – К.: Держвидав. обр. мист-ва і муз. літ. УРСР, 1958. – 246 с.
45. Кирдан Б. Народні співці-музиканти на Україні /Борис Кирдан. – К.: Музична Україна. – 1980. – 180 с.
46. Кирдан Б., Омельченко А. Народні співці – музиканти на Україні. – К.: Музична Україна, 1980. – 182 с.
47. Комаренко В. Українські народні інструменти. – К., 1960.
48. Конопленко-Запорожень П. Кобза і бандура. Вінніпег, Канада, 1963. 170 с.
49. Корній Л.П., Сюта Б.О. Історія української музичної культури: підручник для студентів вищих навчальних закладів України. – К.: НМАУ імені П.І.Чайковського, 2011. – 736с.
50. Кошиць О. Про Українську Пісню та Музику: монографія. Нью-Йорк: Наша Батьківщина, 1970; Київ: Музична Україна, 1993. 50 с.
51. Кузьмич Я. О. Розвиток професійного бандурного мистецтва: тенденції, школи, композиторська творчість. *Вісник Житомирського державного університету імені І. Франка*. 2011. № 60. С. 145–148.
52. Кузьміна Л. Слово про майстра. Федір Коровай. – Харків, 1999.
53. Кушнір О. Виготовлення та вдосконалення бандур як важливий чинник професіоналізації бандурного мистецтва. *Музикознавчі студії*: 36. статей. Дрогобич, 2009. Вип. 21. С. 39-48.
54. Кушнір О. Інструментальні концертні жанри бандурного репертуару. *Українське академічне народно- інструментальне мистецтво в контексті сучасної музичної соціокультури*. 36. мат. Всеукр. наук.- практ. конф. / Ред.- упор. М. А. Давидов. Київ., 2007. С. 38-44.
55. Кушнір О. Оригінальні інструментальні композиції українських мистців для бандурних ансамблів різного типу. *Наукові збірки Львівської національної музичної академії ім. М. В. Лисенка. Музикознавчі студії*. 2010. №22. С. 231–238.
56. Кушпет В. Старцівство: мандрівні співці-музиканти в Україні (XIX – поч. XX ст.) / В. Кушпет. – К., 2007. – С. 376.
57. Лідін Д. За фольклорними джерелами *Музика*. 1973. № 1. С. 15.
58. Лісняк І. Трансформації виконавської творчості кобзарів-бандуристів на межі XIX–XX століття. *Українське мистецтвознавство*. 2009. № 7. С. 131–135.
59. Лісняк І. М. Академічне бандурне мистецтво кінця XX – початку XXI ст. як відображення провідних тенденцій розвитку сучасної української музичної культури : Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства: 17.00.03. Київ, 2017. 250 с.
60. Лошков Ю. Володимир Андрійович Комаренко. - Харків, 2002.
61. Мокрогуз І. М. Основні методичні видання XX ст. – першооснова виконавства на бандурі. *Проблеми сучасної педагогічної освіти. Педагогіка і психологія*. 2009. № 23. С. 160–166.
62. Морозевич Н. В. Бандурне мистецтво як культурне надбання сучасності :

- автореф. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства: 17.00.03. Одеса, 2003. – 16 с.
63. Муха А. Композитори України та української діаспори: Довідник. Київ. Музична Україна, 2004. – 352 с
64. Ніколенко О. І. Оригінальна інструментальна бандурна творчість в аспекті жанрово-стильової еволюції :автореф. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства: 17.00.03. Львів, 2011. – 16 с.
65. Носов Л. Музична самодіяльність радянської України (1917-1967). – К.,1968.
66. Олексієнко О. Бандура у музиці сучасних українських композиторів як чинник збагачення вітчизняної духовної культури. *Духовна культура як домінанта українського життєтворення*: Матеріали Всеукраїнської наук. практ. конф. Київ, 2005. Ч. II. С. 57-62.
67. Олексієнко О. Творчість М. Дремлюги і процес становлення бандурного репертуару: Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства : 17.00.03. Київ, 2003. 170 с.
68. Омельченко А. Мистецтво бандуристів на піднесенні. *Народна творчість та етнографія*. 1967. № 6. С. 33–35.
69. Омельченко А. Педагогічний репертуар. Випуск 1. Київ : Муз. Україна, 1967. 43 с.
70. Опришко М. Школа гри на бандурі. Київ : Муз. Україна, 1967. 147 с.
71. Панасюк І. В. Творча діяльність С. В. Баштана в контексті становлення Київської школи академічного бандурного виконавства : дис... канд. мистецтвознав. : 17.00.03; НМАУ ім. П. І. Чайковського / Панасюк Іван Васильович. – К., 2008. – 210 с.
72. Панасюк І. Кобзарство-бандурництво – ретроспектива традицій // Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції: до 70-річчя кафедри народних інструментів Київської консерваторії (НМАУ) імені П.І.Чайковського: зб.ст./редактор-упор. М.А.Давидов. – К., 2010. – С. 68-76.
73. Панасюк І. Переплелись роки й бандури струни (Сергій Васильович Баштан – кобзар нової доби). – К., 2002. – 130 с.
74. Панасюк І. Творча діяльність С. В. Баштана в контексті становлення київської школи академічного бандурного виконавства : Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства : 17.00.03. Київ, 2008. 221 с.
75. Пилипчук В. Специфіка звуковидобування на бандурі. *Актуальні проблеми народно-інструментального виконавства в Україні: історія і сучасність*. 2017. Зб. наук.ст. С. 172-177
76. Пшеничний Д. Аранжування для народних інструментів. – К.,1980.
77. Рожецька Л. Українські народні пісні з репертуару Лариси Руденко : Для голосу у супроводі фортепіано. 2-ге вид. Київ : Муз. Україна, 1974. 52 с.
78. Рудницький А. Про музику та музик. Бібліотека Українознавства ч. 39: монографія / Наукове товариство ім.Шевченка. Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто: Computoprint Corporation, 1980. 336 с.
79. Семешко А.А. Виктор Власов. – К., 2004.
80. Симонова О. Інтерпретація оригінального бандурного твору та педагогічний процес. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики*. № 46. С. 314–321.
81. Скляр І. Київсько-Харківська бандура. Київ, 1971. 69 с.

82. Скляр І. Щоб повнозвучною була бандура. *Народна творчість та етнографія*. Київ, 1967. С. 58–62.
83. Слюсаренко Т.О. Бандурне виконавство як явище національної української культури : автореф. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства: 17.00.03. Харків, 2016. – 21 с.
84. Соколов Ф. Андреев В.В. и его оркестр. – Л., 1962.
85. Стельмашенко А. А. "Константин Мясков". 2-ге вид. Київ : Муз. Україна, 1986. 62 с.
86. Стельмашенко О. А. "Костянтин Мясков". 1-ге вид. Київ : Муз. Україна, 1981. 48 с.
87. Супрун Н. Гнат Хоткевич – музикант. Рівне : Ліста, 1997. 280 с.
88. Турко Н.Є. Базові фазиси вдосконалення конструкції бандури к академічного концертного інструмента *Актуальні проблеми народно-інструментального виконавства в Україні: історія і сучасність*. 2017. 36. наук.ст. С. 202-210.
89. Хай М. Музично-інструментальна культура українців / Михайло Хай. Київ ;Дрогобич, 2007. – 543 с.
90. Хоткевич Г. Бандура та її конструкція: монографія / заг. ред., передм. В. Мішалова. Торонто – Харків: Фонднаціонально-культурних ініціатив імені Гната Хоткевича, 2010. 292 с.
91. Хоткевич Г. Музичні інструменти українського народу. – Харків., 2002.
92. Хоткевич Г. Підручник гри на бандурі. Частина І. Харків : Держ. вид-во України, 1930. 26 с.
93. Чабаненко Н. Бандурний репертуар як чинник розвитку концертного виконавства. *Мистецтвознавчі записки*. 2018. № 33. С. 522–528.
94. Черемський К. Повернення традиції. – Харків: Центр Леся Курбаса, 1999.
95. Черкаський Л.М. Українські народні музичні інструменти: навчальний посібник.- К.: ДАКККіМ, 2005. – 264с.
96. Шуст Я. Кобзарі і лірники України на фоні слов'янського епосу. – Львів, 1953.